

Yükseköğretimde Tutundurma ve Strateji

Editör: Prof. Dr. A. Ercan Gegez
Yayınevi: Altınbaş Üniversitesi Yayınları
Basım yılı: Ocak 2019
Sayfa sayısı: xiv+415
ISBN: 978-605-2055-13-6

Prof. Dr. A. Ercan Gegez'in editörlüğünü yaptığı ve on dört öğretim üyesinin ortak kaleme aldığı Yükseköğretimde Tutundurma ve Strateji başlıklı kitap, uzun zamandır gelişiminin yönü tartışılan, evrilen, gelişen, öğreten, düşündürülen, araştırılan üniversiteler için, "Üniversite Vizyonu" ve "Üniversite Yönetimi" perspektifi ile yakın dönemde yazılmış en etkileyici Türkçe eserlerden bir tanesidir. Kitap evrensel yaklaşımı içermekle birlikte, Türkiye Üniversiteleri özelinde geniş analizlere yer vererek Türkiye yükseköğretim yapısını daha da detaylı anlamaya olanak sağlamaktadır. Üniversite mezunu işsizliğin %40'a yaklaştığı Türkiye'de yükseköğretim kurumlarını, özelden üniversiteleri değerlendiren az sayıda Türkçe kitaptan birisi olduğu söylenebilecek bu çalışma, analitik yaklaşımı ve yol gösterici tekniğiyle çok önemli bir eserdir.

Kitap Yükseköğretim kurumları olarak bütünü kapsayıcı kavram üzerinden kurgulanmıştır ve analizler tüm sisteme -düzenleyici kuruluşlar (YÖK vb.), üniversiteler, değerlendirme kuruluşları (MÜDEK vb.)- geniş perspektiften ve bir bütün olarak bakmayı başarmıştır. Üniversiteleri stratejik yönetsel bakış açısıyla ve çok detaylı teknik analizlerle değerlendiren kitap, özellikle yakın dönem örnekleri üzerinden yaptıkları çıkarımlarıyla son derece ilginç ve bilgilendiricidir. Kitabın yazınsal değerlendirmesine bakıldığında on dört farklı öğretim üyesinin ortak çalışması olmasına rağmen, okurken akışı hiçbir kesintiye uğratmayan bir dil ve üslup birliğinin sağlanmış olması, özellikle Türkiye'de çok yazarlı kitapların sayısının patlama yaptığı bu dönemde, bu eseri kesinlikle farklı bir konuma yerleştirmiştir. Kitap, başta editörü olmak üzere birbiriyle uyumlu düşünebilen ortak yazarların başarısıdır.

Kitap; analizlerini ve yöntemleri "Eğitim Pazarlaması", "Yükseköğretimde Pazarlama Karması", "Üniversitelerde Stratejik Plan Yaklaşımı" ve özellikle resesyon dönemlerinde üniversiteler, akreditasyon ve sosyal medya gibi çok ilginç içerikli "Üniversitelerde Özel Konular" olarak adlandırılan dört temel

kısımda toplamıştır. Kitabın belirli yerlerinden alınan bazı kavram, tespit ve önerileri, eserin içeriği hakkında fikir vermesi için aşağıdaki bölümlerde italik olarak yer almıştır.

Üniversiteler evrensel insanlık birikimini zenginleştirmek amacıyla sabip bireyler yetiştirmeyi odak noktasına almaktadır. Evrensel ölçekte gerçek hayattan kopuk olmayan, çok ortaklı, esnek, toplumların ihtiyaçlarına yönelik olarak yapılanmış ve uzun erimli yaşayabilecek üniversitelere ihtiyaç vardır. *Tüm üretim ve tüketim modellerinin akıllı olmaya uğraştığı bu dönemde yükseköğretim kurumları da uluslararasılaşma, dijitalleşme (eğitimde hibrit modeller vb.), sosyal girişimcilik gibi yeni yaklaşımlarla değişimlere veya komple dönüşümlere gebedir. Geleceğin doğru planlanması için bugünün teşhisinin doğru yapılması gereklidir.* Bu değişimleri anlayabilmek ve yönetebilmek için üniversiteler örneğin *bütünlük pazarlama iletişimi stratejileriyle paydaşları ile sürekli iletişim halinde kalarak değişimlere uyum kabiliyetlerini yükseltirler.* Yükseköğretimde Tutundurma ve Strateji isimli bu çalışmada, üniversitelerin kurumsal iletişimi detaylı bir biçimde anlatıldığı gibi özellikle Üniversiteler ve Sosyal Medya bölümü çok önemli analizler içermektedir. Endüstri 4.0 çağında üniversiteler, *30 milyon öğrencisi olan Coursera, 14 milyon öğrencili edX vb.* yeni çözümleri dikkate almalıdır. Günümüzde üniversiteler çeşitli şekillerde yapılmaktadır: *ağ modeli, hizmet eden yerel topluluklar modeli, yeni kamu sorumluluğu modeli, şirket modeli gibi. Örneğin İngiltere Üniversiteleri üzerine yapılan bir senaryo çalışması İngiltere'de gelecekteki üniversiteleri Butik Üniversite, Benim Üniversitem, Akademik Kuleler ve Mega Üniversiteler olarak modellemiş ve adlandırmıştır. Dünya'da bugün üçüncü kuşak yükseköğretim kurumları geleceğine geçiş dönemi yaşamaktadır.*

Türkiye'de ise üniversiteler genellikle kendilerini sağlık ve mihendislik disiplinlerinde konumlamakta, eğitim temasını öne çıkarılanların 'mesleki başarı, uygulamalı eğitim ve akademisyen kadrosu' kavramlarıyla kendileri konumladıkları söylenmektedir. Kaliteli eğitim konusunda konumlanamayanların ise daha çok 'sosyal yaşam,

yabancı dil, uluslararası deneyim ve burs seçenekleri' etrafında iletişim kurdukları anlaşılmaktadır. Türk Üniversitelerinde yapılan bir çalışmada, araştırmaya katılan üniversite yöneticilerinin %88'inin üniversitesinin stratejik planının farkında olmadığı, %95'inin ise stratejik planlamayı ek iş yükü olarak tanımladıkları tespit edilmiştir. Türkiye'deki üniversitelerin yakın tarihi 1981'den itibaren siyasi ve toplumsal taleplere bağlı olarak beş ayrı dönemde farklılıklarla planlanmıştır. Ekonomik yani maliyetler yaklaşımıyla ise tüm dünyayla eş zamanlı olarak yeni yöneticilik, akademik kapitalizm ve girişimci üniversite kavramları Türk Üniversitelerinde tartışılmaya başlanmıştır.

Birleşmiş Milletler 2015 yılında daha iyi bir gelecekte yaşayabilmemiz için 2030'a kadar gerçekleştirmeyi öngördüğü hedefleri açıklamıştır. Küresel hedefler, yoksulluğu ortadan kaldırmak, gezegenimizi korumak ve tüm insanların barış ve refah içinde yaşamasını sağlamak için evrensel eylem planıdır. Birleşmiş Milletlerin Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri (17 hedef) vizyonunda temel kavram her ülke, toplum, kurum, sistem ve örgütte **dönüşüm**dür. Üniversiteler evrensel dönüşüm çabasının amiral gemileridir. Dönüşebilen toplumların yöneticileri, teknokratları, liderleri ancak dönüşebilen üniversitelerin çabalarıyla var olacaklardır. *Bugünkü üniversitelerin sürdürülebilirlikleri yani hayatta kalmayı başarabilmeleri için yenilik, yaratıcılık ve sıkı izleme gibi geliştirmelere ihtiyaçları vardır.* Prof. Dr. A. Ercan Gegez editörlüğündeki bu kitapta *resesyon ve kriz dönemlerinde üniversiteler* başlıklı bölüm ilgili literatürde oldukça az tartışılmış ve çok önemli bir konudur.

Bütün analizlerin ve stratejik planlama tekniklerinin tartışılmasından sonra, kitap okurlara üniversitelerin paydaşlarıyla

ilişki kalitesinin belirleyicisi ve sağlamalaştırıcısı olan güven, yetkinlik, bağlılık, iletişim ve çatışma yönetimi gibi kavram ve yöntemlerden de örnekler vererek önemli bir yol gösterici olmaktadır.

Üniversitelerde dönüşümün temel bileşenleri kurumun liderleri, öncüleri, paydaşların aktif katılımı, açık iletişim, güven ve anlayış odaklı kurum kültürü olarak sayılabilir. Başlanma noktası olarak üniversitelerin değerleri, nadir özellikleri, maliyetleri ve örgütlenme biçimleri olan temel yetenekleri analiz edilmelidir. *Vizyoner liderlik, etik, öğrenme odaklılık, paydaşlarla işbirliğine verilen değer, çeviklik, geleceğe odaklanma, yenilik için yönetim, gerçeklerle yönetim, sosyal sorumluluk ve sistem yaklaşımı gibi değerler* her üniversite için tek tek analiz edilmeli ve kurgulanmalıdır. Bu bakış açısıyla, üniversitelere dönüşüm süreçlerini analiz etme tekniklerini öneren ve stratejik yönetim basamaklarını evrensel örnekleriyle gösteren bu kıymetli eser, özellikle yükseköğretim kurumlarındaki üst ve orta kademe yöneticilere, akademisyenlere, eğitimcilerle çok aydınlık ve önemli bir ışık tutmaktadır. Çok yararlı bu kitap alanında çok önemli bir boşluğu doldurmakla kalmayıp, Yükseköğretim Yönetimi konusunda çok kullanılacak bir rehber niteliği de taşımaktadır. *Üniversitelerin vizyonu geleceğe yolculuğun haritasıdır ve akademinin gelecekte nerede olmayı istediğini anlatır. Vizyon ve aksiyon Dünyayı birlikte değiştirebilir.*

Prof. Dr. Canan Madran

Dokuz Eylül Üniversitesi İşletme Fakültesi
Uluslararası İşletmecilik ve Ticaret Bölümü, İzmir
canan.madran@deu.edu.tr

ORCID ID: C. Madran 0000-0002-7893-1978

Bu makalenin kullanım izni Creative Commons Attribution-NoCommercial-NoDerivs 3.0 Unported (CC BY-NC-ND3.0) lisansı aracılığıyla bedelsiz sunulmaktadır. / This work is licensed under the Creative Commons Attribution-NonCommercial-NoDerivs 3.0 Unported (CC BY-NC-ND3.0) License. To view a copy of this license, visit <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/> or send a letter to Creative Commons, PO Box 1866, Mountain View, CA 94042, USA.